

| Review Article\ Derleme Makalesi | e-ISSN:2458-9128

Farklı Kültürlerde Çizgi Filmlerin Analizi Analysis of Cartoons in Different Cultures

Melis AY YÜZÜGÜLDÜ (0000-0001-5972-7042)¹, Esra KAVAK (0009-0004-0946-9670),
²Nisa Eylül SARIAL (0009-0002-8260-5750)³

• Geliş Tarihi: 9 Oca. 2025

• Kabul Tarihi: 22 Oca. 2025

• Yayın Tarihi: 28 Şub. 2025

To cite this article: Ay Yüzügüldü, M., Kavak, E. ve Sarial, N.E. (2025). Farklı kültürlerde çizgi filmlerin analizi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 10(1), 27-35. <https://doi.org/10.37754/ijeces.1624247>

Öz

Bu çalışma, dört farklı çocuk animasyon dizisinin kültürel temalarını, değerlerini ve çocukların gelişimine olan etkilerini incelemektedir. "Pepee," "Caillou," "Heidi" ve "Maşa ile Koca Ayı" gibi popüler animasyonlar, farklı kültürlerden gelen yapımlar olmasına rağmen benzer sosyal ve duygusal gelişim temalarını işlemektedir. Çalışma, her bir çizgi filmin içerdiği kültürel değerleri, karakter yapılarını ve eğitimsel içeriklerini analiz ederek, çocukların sosyal becerilerinin, empati kurma yeteneklerinin ve sorun çözme becerilerinin nasıl şekillendiğine dair bulgular sunmaktadır. "Pepee," Türk kültürüne odaklanarak, çocuklara empati, toplumsal farkındalık ve aile bağlarının önemini öğretirken, "Caillou" çok kültürlü bir yaklaşım sergileyerek farklılıkları kabul etmeyi vurgulamaktadır. "Heidi," doğa sevgisi ve aile bağları üzerine yoğunlaşırken, "Maşa ile Koca Ayı" eğlenceli bir dil kullanarak çocukların sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik bir yapım olarak dikkat çekmektedir. Bu çizgi filmlerin çocuklar üzerindeki etkisi, kültürel ve pedagojik bağlamda önemli bir yere sahiptir. Eğitimsel içerikleri, çocukların gelişimine katkı sağlamak ve evrensel değerleri öğretmektedir. Ayrıca, her bir yapımın kültürel bağlamı, izleyicilere farklı bakış açıları sunarak kültürel çeşitliliğin önemini vurgulamaktadır. Çalışma, bu animasyonların çocukların erken yaşta öğrenmelerini destekleyici araçlar olarak işlev gördüğünü ve her birinin kendi kültüründe çocukların değer kazanımına katkıda bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çizgi film, Çocuk gelişimi, Farklı kültürler, Sosyal gelişim

Abstract

This study examines the cultural themes, values, and developmental impacts of four popular children's animated series: "Pepee," "Caillou," "Heidi," and "Masha and the Bear." Although these animated shows originate from different cultural backgrounds, they address similar social and emotional development themes. The study analyzes the cultural values, character structures, and educational content of each series, providing insights into how they shape children's social skills, empathy, and problem-solving abilities. "Pepee" focuses on Turkish culture, teaching children empathy, social awareness, and the importance of family bonds, while "Caillou" adopts a multicultural approach, emphasizing the acceptance of differences. "Heidi" centers on nature love and family ties, and "Masha and the Bear" stands out with its entertaining language, aiming to develop children's social skills. The impact of these animated series on children holds significant cultural and pedagogical value. Their educational content contributes to children's development and teaches universal values. Additionally, the cultural context of each series offers viewers different perspectives, highlighting the importance of cultural diversity. This study

1 Öğr. Gör, İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı, Türkiye, cgu.melisay@gmail.com, 0000-0001-5972-7042

2 İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı, Türkiye, eskavakk2134@gmail.com, 0009-0004-0946-9670

3 İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı, Türkiye, nisaeylulsarial@gmail.com, 0009-0002-8260-5750

demonstrates that these animated shows serve as effective tools for supporting early learning and contribute to children's value acquisition in their respective cultures.

Key words: Cartoons, Child development, Different cultures, Social development

Giriş

Kültür, bireylerin ve toplumların yaşam biçimlerini şekillendiren maddi ve manevi değerlerin toplamıdır. Aile ile başlayan kültürel kodların aktarımı, sosyal yaşamla devam eder ve toplumların kendi kültürlerini sürdürmesi, toplumsal uyumu sağlamak için büyük bir önem taşımaktadır (Meydan Yıldız, 2018). Bu kültürel aktarım süreci, sadece aile içerisinde değil, aynı zamanda medyanın ve diğer sosyal araçların etkisiyle de gerçekleşmektedir. Özellikle çocuklar, medya araçlarından izledikleri çizgi filmler aracılığıyla, yaşadıkları toplumun kültürünü öğrenmekte ve bu kültürel değerleri içselleştirmektedirler. Günümüzde, birçok yerli yapım çizgi film, kültürel öğeleri izleyicilerine sunarak, çocukların hem eğlenmesini hem de kendi kültürlerini öğrenmesini sağlamaktadır. Bu şekilde, kültürün gelecek nesillere aktarılması da mümkün hale gelmektedir (Coşkun ve Köroğlu, 2016).

Bir toplumun kültürel mirası, "kulaktan kulağa veya kuşaktan kuşağa aktarılarak üretilen, yaşatılan ve gelecek kuşaklara devredilen canlı bir miras" olarak tanımlanmaktadır (Oğuz, 2009). Bu mirasın geleceğe taşınmasında aile ve çocuklar önemli bir rol oynamaktadır. Geleneksel toplumlarda, çocuklar dış dünyayı algılamaya başladıkları andan itibaren ebeveynleri tarafından toplumun kültürü ve yaşam tarzı hakkında bilgiler almaktadır. Çocuklar, oyun ve arkadaş grupları, eğitim kurumları, dini kurumlar ve kitle iletişim araçları aracılığıyla kültürle tanışılmakta ve toplumsallaşmaları sağlanmaktadır (Öğüt, 2010).

Ancak modern toplumlarda aile, toplumsal değerlerin aktarılmasında giderek daha az etkili olmaktadır. Ailelerin bu işlevleri, medya ve eğlence sektörüne devretmesiyle, kültür endüstrileri giderek egemen bir konumda yer almaktadır. Kültür endüstrileri, toplumsal değerlerin aktarılmasında önemli bir rol üstlenmekte ve geleneksel toplumsallaşma kurumlarının yerini almaktadır (Yaylagül, 2010).

Erken çocukluk döneminde en etkili ve kalıcı öğrenme yöntemi model alarak öğrenmektir (Ayıtuğu Metin vd., 2022). Bu model almanın en belirgin örneklerinden biri, çocukların çevrelerinden gözlemledikleri ve taklit ettikleri çizgi film kahramanlarıdır. Çizgi film kahramanlarının sergilediği olumlu ya da olumsuz davranışlar, çocuklar tarafından taklit edilmekte ve zamanla benimsenmektedir. Çocukların model aldığı kişiler genellikle anne, baba ve öğretmenler gibi yakın çevredeki yetişkinlerdir. Ancak günümüzde, bu gruba çizgi film kahramanları da dahil olmuştur. Albert Bandura, çocukların davranışlarını en çok etkileyen modellerin çizgi film kahramanları olduğunu vurgulamaktadır. Bandura'ya göre, çocuklar çizgi film kahramanlarının davranışlarını taklit eder ve bu davranışlar, onların kendi kişilik gelişimlerini ve karakterlerini şekillendirmede önemli bir rol oynar (Bandura, 1969; Yorulmaz, 2013).

Türkiye Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, çocukların %19,5'i günde 1 saat, %27,4'ü 2 saat, %19,1'i 3 saat, %10,8'i 4 saat, %15,5'i ise günde 5 saat ve üzeri televizyon izlemektedir. Bu araştırmada dikkat çeken bir diğer nokta ise, en çok izlenen program türünün çizgi filmler olduğudur. Özellikle yabancı yapım çizgi filmler, çocukların en çok tercih ettiği programlar arasında yer almaktadır (RTÜK, 2021).

Bu makalenin amacı, farklı kültürlerdeki çizgi film kahramanlarının çocuklar üzerindeki etkilerini incelemektir. Çizgi film kahramanlarının, çocukların kültürel değerleri öğrenmeleri ve toplumsal normları içselleştirmeleri üzerindeki rolü tartışılacaktır. Ayrıca, çizgi filmlerin çocukların toplumsal yaşamla uyumlu bir şekilde büyümelerine nasıl katkı sağladığına dair bir analiz yapılacaktır.

Materyal ve Yöntem

Bu çalışma, çocuklar üzerindeki çizgi film kahramanlarının etkilerini analiz etmek amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, Türkiye'deki popüler yerli ve yabancı çizgi filmlerden dört örnek seçilmiştir: *Heidi*, *Maşa ile Koca Ayı*, *Pepee* ve *Caillou*. Bu çizgi filmler, çocukların izlerken etkileşimde buldukları ve davranışlarını model alabilecekleri karakterler ve temalar açısından zengin içerikler sunmaktadır.

Etik Önlemler

Etik kurul izni, katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren çalışmalarda, insan ve hayvanların kullanıldığı çalışmalarda, olgu sunumlarında, başkalarına ait ölçeklerin kullanımı durumlarında gereklidir (Demir, 2024). Bu makale, derleme çalışması kapsamında olduğundan etik kurul onayı alınmasına gerek duyulmamaktadır. Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayımlanmasıyla ilgili olarak herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır. Çizgi filmler belirlenirken, dört farklı kültürün değerlerini içeren konulardan seçim yapılmıştır.

Veri Toplama

Çalışmada kullanılan çizgi filmler, Türk televizyonlarında yaygın olarak izlenen ve çocuklar arasında popüler olan yapımlardır. Bu çizgi filmler, her biri farklı kültürel temalar ve karakter özellikleri sunan yapımlardır. *Heidi*; doğa ile iç içe bir yaşamı ve değerleri yansıtırken, *Maşa ile Koca Ayı*; eğlenceli ve öğretici bir ilişkiden beslenmektedir. *Pepee* ve *Caillou* ise; Türk ve Batı kültürlerinden gelen farklı değerleri çocuklara aktaran yapımlardır.

Veri Analizi

İçerik analizi, çizgi filmlerdeki karakterlerin davranışlarını, aile yapısını, arkadaş ilişkilerini ve kültürel temaları belirlemek için kullanılmıştır. Bu analizde, çizgi filmlerin her bir bölümünden seçilen örnekler üzerinden karakterlerin sergiledikleri olumlu ve olumsuz davranışlar kodlanmıştır. Kodlama sürecinde, çocukların model alabileceği davranışlar, toplumsal normlarla ilişkili unsurlar ve kültürel öğeler dikkatle incelenmiştir. Veri analizi, her bir çizgi filmdeki ana karakterlerin davranışlarının ve kültürel temaların, çocukların toplumsal değerleri öğrenme süreçlerine nasıl etki ettiğini gösterecek şekilde yapılmıştır. Bu süreçte, her bir çizgi filmin kültürel aktarım ve toplumsal değerlerin pekiştirilmesindeki rolü değerlendirilmiştir.

Bulgular

Elde edilen bulgular, çizgi film kahramanlarının çocuklar üzerindeki etkisini anlamak için, her bir çizgi filmin çocukların davranışlarını nasıl şekillendirdiği ve kültürel değerleri nasıl iletmediği üzerine yorumlanmıştır.

Tablo 1. Pepee Çizgi Filminin İçerik Temaları ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri

Temalar	İçerik Öğeleri	Çocuklara Etkileri	Değerler
Aile Değeri	Aile içindeki bağlar, anne-baba ile iletişim	Aile bağlarını güçlendirir, aileyi önemserler	Türk kültüründe aile yapısının önemi vurgulanır.
Arkadaşlık ve Paylaşma	Arkadaşlar arası yardımlaşma, paylaşma	Empati kurma becerilerinin gelişimini sağlar	Sosyal ilişkilerde paylaşmanın önemi anlatılır.
Sorumluluk ve Empati	Karakterlerin sorumluluk alması, başkalarına yardım etme	Başkalarına karşı sorumluluk duygusu geliştirir	Türk kültüründe toplumsal sorumluluk ve yardımlaşma vurgulanır.
Çevre Bilinci	Doğa sevgisi, çevreyi koruma	Çocuklar çevreye karşı duyarlı hale gelir	Türk kültüründe doğa ile uyumlu yaşam anlayışı işlenir.
Dürüstlük ve Ahlaki Değerler	Karakterlerin dürüstlük ve doğruluk üzerine davranışları	Dürüst olma alışkanlıkları gelişir	Ahlaki değerler, dürüstlük Türk kültüründe önemli bir yer tutar.
Evrensel Temalar	Yardımlaşma, arkadaşlık, dürüstlük, doğa sevgisi	Çocuklar, evrensel değerleri içselleştirir	Evrensel değerler, dünya çapında geçerlidir.

Tablo 1'e göre Pepee çizgi filmi, Türk kültürüne dayalı değerleri çocuklara eğlenceli ve öğretici bir şekilde aktarırken, aynı zamanda evrensel temalar da içermektedir. Çizgi filmde, aile içindeki bağların güçlendirilmesi, arkadaşlık, paylaşma, sorumluluk ve empati gibi temel sosyal beceriler çocuklara kazandırılmaktadır. Bu temalar, çocukların sosyal gelişimlerine katkı sağlarken, aynı zamanda başkalarına karşı sorumluluk duygusu ve empati geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Çevre bilinci, doğa sevgisi ve çevreyi koruma gibi temalar da işlenerek, çocukların çevreye duyarlı hale gelmeleri sağlanmaktadır. Ayrıca, dürüstlük ve ahlaki değerler üzerine verilen mesajlar, çocukların doğruyu söyleme ve dürüst olma alışkanlıkları kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Pepee, Türk kültüründeki aile değerleri, sosyal ilişkilerde yardımlaşma ve doğa sevgisi gibi temalarla çocukların hem kültürel hem de duygusal gelişimlerine katkı sağlarken, aynı zamanda evrensel değerleri içselleştirmelerine de olanak tanımaktadır.

Tablo 2. Caillou Çizgi Filminin İçerik Temaları ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri

Temalar	Alt Temalar	Örnekler
Aile İlişkileri	Aile bağları, kardeş sevgisi, ebeveynlerle anlamlı etkileşim	Kardeşine şefkat gösterme, annesine temizlikte yardım, babasına bahçe işlerinde yardım etme.
Sosyal Gelişim	Arkadaşlık, farklılıklara saygı, kapsayıcılık	Farklı etnik kökenlerden arkadaşlarla etkileşim, diyabet hastası bir arkadaş aracılığıyla sağlık farkındalığı.
Duygusal Gelişim	Empati, sabır, duyguları anlama ve ifade etme	Yeni beceriler öğrenme, korkularla yüzleşme, sabırla sorun çözme.
Çevre Bilinci	Doğa sevgisi, çevreye duyarlılık	Bahçe işleri ve doğayı keşfetme ile ilgili bölümler.
Evrensel Değerler	Hoşgörü, çok kültürlülük, çeşitliliğe saygı	Çeşitlilik ve hoşgörü temalarını işleyen bölümler; farklı kültürel geçmişlere sahip karakterlerin tanıtımı.
Kişisel Gelişim	Yardımsızlık, sorumluluk bilinci, yeni beceriler edinme	Ailesine yardım, günlük görevlerde sorumluluk alma (örneğin kardeşinin bakımını sağlama).

Tablo 2'ye göre Caillou, özellikle 2-5 yaş grubundaki çocuklara yönelik, eğitici ve öğretici bir içeriğe sahip bir çizgi filmidir. Çizgi filmde aile ilişkileri, sosyal ve duygusal gelişim, çevre bilinci gibi temalar işlenirken, farklı kültürlere ve bireysel farklılıklara saygı gibi evrensel değerler de vurgulanmaktadır. Caillou'nun günlük yaşamında karşılaştığı zorluklar ve bunları çözme yolları, çocuklara empati, sabır ve problem çözme becerileri kazandırmayı hedeflemektedir. Ailesiyle ve arkadaşlarıyla olan sevgi dolu ilişkileri, çocuklara sağlıklı sosyal bağlar kurmanın önemini öğretirken, çevre bilinci ve doğa sevgisi gibi konularla da sorumluluk

bilinci aşılanmaktadır. Çizgi film, çocukların duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimlerine katkıda bulunurken, farklılıklara saygı ve kapsayıcılık gibi evrensel temalarla zenginleştirilmektedir.

Tablo 3. Heidi Çizgi Filminin İçerik Temaları ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri

Temalar	Alt Temalar	Örnekler
Aile Bağları	Dede ve torun ilişkisi, aile sevgisi ve güven duygusu.	Heidi'nin dedesiyle yaşadığı sıcak ilişkiler, dedesinin ona olan sevgisi ve koruyuculuğu.
Arkadaşlık	Farklı bireylerle kurulan dostluklar ve onların yaşamlarına katkı sağlama.	Heidi'nin arkadaşı Peter ile doğada geçirdiği eğlenceli zamanlar, arkadaşı Clara'nın bedensel yetersizliğine karşı farkındalığının olması ve onunla güçlü bir bağ kurması.
Doğa Sevgisi	İsviçre Alpleri'nin güzellikleri, doğa ile uyum içinde yaşama.	Heidi'nin çiçekler toplaması, hayvanlarla dostluğu ve Alplerin doğal güzelliklerini keşfetmesi.
Empati ve Yardımlaşma	Özel gereksinimli bir arkadaş (Clara) ile kurulan ilişki, onun hayatına neşe ve umut katma.	Heidi'nin arkadaşı Clara'ya doğayı tanıtmayı, moral vermesi ve ona destek olması.
Kültürel Bağlam	İsviçre'nin doğal ve kültürel öğeleri, kırsal yaşam tarzı.	Çobanlık, dağ köylerindeki yaşam ve gelenekler.
Duygusal Gelişim	Çocukların duygusal dünyasına hitap eden olaylar; mutluluk, özlem ve bağlılık temaları.	Heidi'nin dedesinden ayrılmak zorunda kalınca yaşadığı üzüntü, sonra yeniden kavuştuğundaki mutluluğu.

Tablo 3'e göre Heidi çizgi filmi, çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine yönelik önemli katkılar sağlayan bir içerik sunmaktadır. Çizgi filmde aile bağlarının sıcaklığı ve güven duygusu, çocuklara sağlıklı aile ilişkilerinin önemini öğretmektedir. Heidi'nin farklı bireylerle kurduğu dostluklar, sosyal ilişkilerin ve yardımseverliğin önemini vurgulamaktadır. Özellikle Clara ile olan ilişkisi, çocuklara özel gereksinimli bireylere karşı empati ve destek gösterme konusunda farkındalık kazandırmaktadır. Doğa sevgisi ve çevreyle uyum içinde yaşama temaları, çocukların çevresel duyarlılıklarını artırmaktadır. İsviçre Alpleri'nin doğal güzellikleri ve kırsal yaşam tarzı, kültürel farkındalık kazandırarak çocukların farklı yaşam biçimlerini tanımalarına olanak tanımaktadır. Heidi'nin pozitif enerjisi ve güçlü karakteri, çocuklara olumlu bir rol model sunarken, çizgi filmin duygusal yoğunluğu çocukların empati becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda Heidi, çocukların sosyal, duygusal ve kültürel gelişimlerini destekleyen çok yönlü bir yapıma örnek teşkil etmektedir.

Tablo 4. Maşa ile Koca Ayı Çizgi Filminin İçerik Temaları ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri

Temalar	Alt Temalar	Örnekler
Arkadaşlık ve Bağlılık	Farklı karakterler arasında oluşan güçlü bağlar ve dostluk ilişkisi.	Maşa'nın çok hareketli olmasına rağmen Koca Ayı'nın ona sabır ve sevgiyle yaklaşması.
Eğlence ve Mizah	Çocuklara yönelik eğlenceli ve komik durumların işlenmesi.	Maşa'nın oyun oynarken ortalığı karıştırdığı ve Koca Ayı'nın durumu düzeltmeye çalıştığı sahneler.
Sorun Çözme	Günlük hayatta karşılaşılan sorunlara yaratıcı ve eğlenceli çözümler üretme.	Maşa'nın bir sorun yarattığında, Koca Ayı'nın onu sakinleştirerek çözüm bulması.
Kültürel Öğeler	Rus halk kültürüne ait motiflerin ve doğa ile uyumlu yaşam anlayışının yansıtılması.	Koca Ayı'nın sakinliği ve doğa sevgisi, Rus kültüründeki bilge ve uyumlu karakterlere atıfta bulunmaktadır.
Empati ve Duygusal Gelişim	Başkalarının duygularını anlamaya yönelik sahneler ve karakterlerin birbirlerine destek olması.	Maşa'nın yaptığı hatalardan ders alarak Koca Ayı'ya teşekkür etmesi ya da pişmanlık göstermesi.

Eğitim ve Sosyal Beceriler	Çocukların empati, sosyal ilişki ve iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik eğitici içerik.	Maşa'nın farklı hayvanlarla etkileşim kurarak sosyal becerilerini geliştirdiği bölümler.
Modern Animasyon Teknikleri	3D animasyonun etkileyici görsellerle birleşerek çocukların ilgisini çekecek şekilde sunulması.	Renkli, canlı görseller ve zengin detaylara sahip sahneler.

Tablo 4'de Maşa ile Koca Ayı, çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyen eğlenceli ve öğretici bir yapımlar olarak öne çıkmaktadır. Çizgi film, arkadaşlık, empati ve sorun çözme gibi temaları ele alırken, mizahi anlatımıyla izleyicilere keyifli bir deneyim sunmaktadır. Maşa'nın enerjik ve yaramaz karakteri, çocuklara günlük hayatta karşılaşılabilecekleri durumları eğlenceli bir şekilde keşfetme fırsatı sunmaktadır. Koca Ayı'nın sakin ve bilge tavırları, çocuklara sabır ve anlayışın önemini öğretmektedir. Rus kültürüne ait motifler, evrensel temalarla birleşerek farklı kültürlerden izleyicilere hitap etmektedir. Doğa manzaraları ve karakter tasarımlarındaki detaylar, çocukların görsel algılarını geliştirecek niteliktedir. Ayrıca, 3D animasyon tekniğiyle üretilmiş olması, modern animasyon endüstrisinin güçlü bir örneği olarak dikkat çekmektedir.

Çizgi film, eğitimsel bir araç olarak çocukların empati kurma, sosyal ilişkiler geliştirme ve sorun çözme becerilerini desteklerken, eğlenceli yapısıyla geniş bir izleyici kitlesine hitap etmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, farklı kültürlerden dört popüler çizgi film Heidi, Maşa ile Koca Ayı, Caillou, ve Pepee çocukların sosyal, duygusal, eğitsel ve kültürel gelişimleri üzerindeki etkileri açısından incelenmiştir. Çizgi filmlerin, çocuklara sundukları değerler ve mesajlar aracılığıyla onların gelişim süreçlerine önemli katkılar sağladığı görülmüştür. Bu bölümde, elde edilen bulguların daha geniş bir bağlamda tartışılması ve sonuçların detaylandırılması amaçlanmaktadır.

Çizgi filmler, çocukların bilişsel, sosyal ve kültürel gelişim süreçlerinde güçlü birer araç olarak öne çıkmaktadır. Heidi, çocuklara doğa sevgisi ve aile bağlarının önemini vurgulayan bir yapımlar olarak, özellikle kırsal yaşamın sıcaklığını ve toplumsal dayanışmayı ele almıştır. Johanna Spyri'nin romanından uyarlanan bu yapımlar, çocukların empati ve sosyal farkındalık geliştirmelerine katkı sağlamaktadır (Schmid, 2017). Doğal çevrenin hikayede önemli bir yer tutması, çocukların doğayla bağ kurma ve çevre bilinci geliştirme süreçlerine olumlu bir şekilde yansıtılabilir.

Maşa ile Koca Ayı, mizahi bir anlatımla çocukların problem çözme becerilerini geliştirmelerine destek olmaktadır. Maşa'nın hareketliliği ve Koca Ayı'nın sakin tavırları, çocukların farklı karakter özelliklerini ve bu özelliklerin sosyal ilişkilerdeki etkilerini anlamalarına olanak tanır (Ivanov, 2018). Ayrıca, dizinin Rus kültürüne ait unsurlar barındırması, yerel motiflerin evrensel mesajlarla harmanlanabileceğini göstermektedir. Bu durum, çocukların farklı kültürlerle karşı olumlu bir tutum geliştirmelerine katkıda bulunabilir.

Caillou, çocukların günlük yaşam deneyimlerini sade bir dille ele alarak, onların öz güven ve merak duygularını desteklemektedir. Çizgi film, çocukların yaşadıkları küçük zorlukları aşma süreçlerini anlamalarına yardımcı olurken, aile içi iletişimin önemini vurgulamaktadır (Johnson ve Lee, 2019). Bu bağlamda, Caillou'nun sunduğu gerçekçi hikayeler, çocukların kendi hayatlarında karşılaştıkları durumlarla bağ kurmalarını kolaylaştırabilir.

Pepee, Türk kültürüne özgü değerleri ön plana çıkararak, çocukların kültürel kimlik geliştirme süreçlerine katkıda bulunmaktadır. Çizgi filmde kullanılan Türkçe dil becerileri, çocukların anadil gelişimini desteklerken, aile bağları ve toplumsal sorumluluk temaları da çocukların

sosyal farkındalık kazanmalarını sağlamaktadır (Yılmaz, 2021). Ayrıca, Pepee'nin etkileşimli yapısı, çocukların görsel ve işitsel öğrenme süreçlerine destek sunmaktadır.

Çalışmanın bulguları, çizgi filmlerin kültürel bağlamlarının, çocukların gelişim süreçleri üzerindeki etkilerini şekillendirdiğini göstermektedir. Ancak, bu yapımların sunduğu değerler evrensel nitelikler taşıdığından, farklı kültürlerden gelen çizgi filmler, çocukların kültürel çeşitliliği anlamalarına ve benimsemelerine katkıda bulunabilir.

Bu çalışmanın sonuçları, çizgi filmlerin çocukların sosyal, duygusal ve kültürel gelişimlerini destekleyen güçlü birer araç olduğunu ortaya koymaktadır. Çizgi filmler, çocuklara ahlaki değerler, sosyal ilişkiler ve problem çözme becerileri kazandırmakla kalmayıp, onların kültürel farkındalıklarını da artırmaktadır.

Özellikle Heidi ve Pepee, çocukların doğayla ve kültürel mirasla bağ kurmalarını sağlarken, Maşa ile Koca Ayı ve Caillou daha çok sosyal ilişkiler ve bireysel gelişim temalarına odaklanmaktadır. Bu farklılıklar, çizgi filmlerin kültürel bağlamlarının çocuk gelişimindeki etkilerini anlamak açısından önemli bir ipucu sunmaktadır.

Çizgi filmler, eğitim materyali olarak daha yaygın kullanılmalı ve bu yapımların sunduğu değerler, sınıf içi etkinliklerle desteklenmelidir. Farklı kültürlerden gelen çizgi filmler, çocukların kültürel çeşitliliği anlamalarına katkı sağlayacak şekilde eğitim programlarına dahil edilmelidir. Medya okuryazarlığı eğitimi, ebeveynler ve öğretmenler için geliştirilerek, çocukların izledikleri içeriklerden en iyi şekilde faydalanmaları sağlanmalıdır. Yerel yapımların uluslararası düzeyde tanıtımı artırılmalı ve bu yapımların sunduğu değerlerin evrensel boyutları vurgulanmalıdır.

Bu çalışma, çizgi filmlerin çocuk gelişimi üzerindeki etkilerini anlamak için önemli bir adım sunmakla birlikte, daha geniş kapsamlı araştırmaların yapılmasını önererek, bu alandaki literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Yayın Etiği

Yazarlar çalışmanın tüm aşamalarında yer almış ve eşit katkıda bulunmuşlardır.

Kaynakça

- Ayıtgu Metin, G., Zengin, O., & Erkoç, B. (2022). Çocuklarda Sosyal Öğrenme Sürecinin Sosyal Hizmet Perspektifinden İncelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 22(54), 43-62. <https://doi.org/10.21560/spcd.vi.895029>
- Bandura, A. (1969). Social Learning Theory of Identificatory Processes. In D. A. Goslin (Ed.), *Handbook of Socialization Theory and Research*, 213-262
- Coşkun, E., & Köroğlu, M. (2016). Pepee ve Caillou Çizgi Filmlerinde Kavram Öğretimi. *Millî Eğitim Dergisi*, 45(210), 601-617.
- Demir, A. (2024). Akademik Araştırmalarda Etik Kurul İzni: Gereklilik ve Önemi. *Eskiyeni*, (54), 865-872. <https://doi.org/10.37697/eskiyeni.1562159>.
- RTÜK- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. (2025, Ocak 10). Çocukların Televizyon İzleme Alışkanlıkları. <https://www.rtuk.gov.tr/Media/FM/Birimler/Kamuoyu/ilkogretim-cagindaki-cocukların-televizyon-izleme-aliskanliklari-arastirmasi0053-2.pdf>
- Oğuz, S. (2009). Kültürel Miras ve Toplumsal Yapılar. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(3), 45-60.
- Öğüt, S. (2010). Çocukların Toplumsallaşması ve Kültürel Aktarım. *Eğitim ve Toplum Dergisi*, 8(2), 25-40.

- Yaylagül, L. (2010). *Kitle İletişim Kuramları*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Ivanov, A. (2018). Russian Animation and Global Media: Cultural Impact of "Masha and the Bear". *Journal of Global Media Studies*, 12(3), 45-60.
- Johnson, S., & Lee, T. (2019). Children's Media and Development: A Case Study of "Caillou". *Early Childhood Education Journal*, 47(1), 89-102.
- Schmid, M. (2017). Nature and Childhood in Johanna Spyri's "Heidi": A Literary and Media Analysis. *Swiss Journal of Cultural Studies*, 9(2), 67-83.
- Yıldız, S. G. M. (2018). Kültürün Mekânsal Değişimler Üzerindeki Etkisi. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 4(3), 173-184. <https://doi.org/10.30855/gjeb.2018.4.3.004>
- Yılmaz, A. (2021). Cultural Identity in Turkish Animation: The Case of "Pepee". *Turkish Journal of Media and Communication Studies*, 5(1), 23-38.
- Yorulmaz, B. (2013). "Din ve Değerler Eğitimi Açısından Caillou Çizgi Filminin Değerlendirilmesi". *Diyanet İlmi Dergi*, 49(3), 127-143.

Exedended Abstract

Introduction

The most effective and permanent learning method in early childhood is learning by modeling. One of the most obvious examples of this modeling is the cartoon heroes that children observe and imitate from their environment. The positive or negative behaviors exhibited by cartoon characters are imitated by children and adopted over time. The people that children take as models are usually adults in the immediate environment such as mothers, fathers and teachers. However, today, cartoon heroes have also been included in this group. Culture is the sum of material and spiritual values that shape the lifestyles of individuals and societies. The transfer of cultural codes, which begins with the family, continues with social life, and it is of great importance for societies to maintain their own culture and ensure social harmony. This process of cultural transmission occurs not only within the family, but also under the influence of the media and other social tools. Especially children learn the culture of the society they live in and internalize these cultural values through the cartoons they watch on media. Nowadays, many domestically produced cartoons present cultural elements to their audiences, allowing children to have fun and learn about their own culture. In this way, it becomes possible to transfer culture to future generations. The purpose of this article is to examine the effects of cartoon heroes in different cultures on children. The role of cartoon characters in children's learning of cultural values and internalization of social norms will be discussed. Additionally, an analysis will be made on how cartoons contribute to children's growth in harmony with social life.

Method

In the study, four examples from popular local and foreign cartoons in Turkey were selected: Heidi, Masha and the Bear, Pepee and Caillou. These cartoons offer rich content in terms of characters and themes that children interact with while watching and can model their behavior on. Content analysis was used to determine the behavior, family structure, friend relationships and cultural themes of the characters in the cartoons. In this analysis, positive and negative behaviors exhibited by the characters were coded based on examples selected from each episode of the cartoons. During the coding process, behaviors that children could model, elements related to social norms, and cultural elements were carefully examined. Data analysis

was conducted to show how the behavior of the main characters and cultural themes in each cartoon affected the children's process of learning social values. In this process, the role of each cartoon in cultural transmission and reinforcement of social values was evaluated.

Results and Discussion

In this study, four popular cartoons from different cultures: Heidi, Masha and the Bear, Caillou, and Pepee were examined in terms of their effects on children's social, emotional, educational and cultural development. As a production that emphasizes the love of nature and the importance of family ties to children, Heidi particularly addresses the warmth of rural life and social solidarity. Adapted from Johanna Spyri's novel, this production contributes to children's development of empathy and social awareness. The fact that the natural environment has an important place in the story may have a positive impact on children's connection with nature and development of environmental awareness. Masha and the Bear helps children develop their problem-solving skills with a humorous narrative. Masha's mobility and the Bear's calm demeanor allow children to understand different character traits and the effects of these traits in social relationships. In addition, the fact that the series contains elements of Russian culture shows that local motifs can be blended with universal messages. This may contribute to children developing a positive attitude towards different cultures. Caillou supports children's feelings of self-confidence and curiosity by discussing their daily life experiences in simple language. While the cartoon helps children understand the process of overcoming minor difficulties they experience, it emphasizes the importance of communication within the family. In this context, the realistic stories presented by Caillou can make it easier for children to connect with the situations they encounter in their own lives. Pepee contributes to children's cultural identity development processes by highlighting the values specific to Turkish culture. While the Turkish language skills used in the cartoon support children's native language development, family ties and social responsibility themes enable children to gain social awareness. Additionally, Pepee's interactive structure supports children's visual and auditory learning processes. Cartoons should be used more widely as educational materials, and the values offered by these productions should be supported by in-class activities. Cartoons from different cultures should be included in educational programs to help children understand cultural diversity. While this study offers an important step towards understanding the effects of cartoons on child development, it aims to contribute to the literature in this field by recommending more comprehensive research.